

Armigeres subalbatus เป็นยุงขนาดกลาง สีดำ และมีลายสีจางที่บริเวณส่วนอกและท้อง (Thurman, 1959) พบได้ทั่วไปในเมืองและตามชายฝั่งทะเล มีแหล่งเพาะพันธุ์ในถังล้างชิม น้ำตก กะลามะพร้าว (Macdonald, 1960) และแหล่งน้ำขังที่มีกลิ่นเหม็น ยุงตัวเต็มวัยตัวเมียจะออกหากินในเวลาพลบค่ำและใกล้รุ่ง โดยจะกินเลือดคนและสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ เพื่อการเจริญเติบโตของไข่ (Pandian และคณะ, 1980) ยุงชนิดนี้มีก่อก่อความรำคาญและกัดเจ็บมาก นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าเป็นพาหะนำโรคหลายชนิดในสัตว์ ได้แก่ โรคหนอนพยาธิในหัวใจสุนัข (dog heartworm) ที่เกิดจากพยาธิ *Dirofilaria immitis* โรคในนกที่เกิดจากพยาธิ *Cardiofilaria* sp. ในประเทศมาเลเซีย (Cheong และคณะ, 1981) และโรคฟิลาเรียซิส (filariasis) ในวัว หรือควายที่เกิดจากพยาธิ *Setaria digitata* ในประเทศอินเดีย และจากการศึกษาในห้องปฏิบัติการ พบว่ายุงชนิดนี้สามารถติดเชื้อ *Wuchereria bancrofti* และ *Brugia malayi* ได้ ในธรรมชาติก็พบพยาธิ *Wuchereria bancrofti* ในยุง *Armigeres subalbatus* เช่นกัน (อ้างตาม Geetha Bai และคณะ, 1981) พยาธิทั้งสองชนิดดังกล่าวเป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคฟิลาเรียซิสในคน ฉะนั้นยุงชนิดนี้จึงมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาทางสาธารณสุขในอนาคตได้ แม้ว่าในปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นพาหะนำโรคในคนก็ตาม

ในธรรมชาติ แหล่งคาร์โบไฮเดรตที่สำคัญของยุงคือน้ำหวานจากดอกไม้ ซึ่งเป็นซีครีชัน (secretion) ของต่อมน้ำหวาน (nectar gland) ประกอบด้วยน้ำตาลในความเข้มข้นต่าง ๆ กรดอินทรีย์ น้ำมัน แร่ธาตุ เอนไซม์ วิตามิน และสารอื่น ๆ (Grimstad และ DeFoliart, 1974) นอกจากได้น้ำหวานจากดอกไม้แล้ว การวิจัยพบว่ายุงยังรับน้ำหวานจากน้ำผึ้งและน้ำผลไม้ ยุงทั้งตัวผู้และตัวเมียจะใช้น้ำตาล หรือคาร์โบไฮเดรตเพื่อสร้างพลังงานในการบิน ส่วนที่เหลือถูกเปลี่ยนเป็นไกลโคเจน (glycogen) และไขมัน (อ้างตาม Bidlingmayer และ Hem, 1973) เพื่อใช้สำหรับการดำรงชีวิตต่อไป และในยุงตัวเมียที่มีการกินน้ำหวานมาก่อนแล้วจึงกินเลือด จะวางไข่ได้มากกว่าพวกที่ไม่ได้กิน

น้ำหวานมาก่อน (Nayar และ Sauerman, 1975) จะเห็นได้ว่าน้ำตาลเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมด แต่การศึกษาเกี่ยวกับการกินน้ำหวานของมดมีอยู่น้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นการกินน้ำหวานของมดในธรรมชาติ หรือในห้องปฏิบัติการ ประกอบกับยังไม่มีใครมีรายงานที่เกี่ยวกับการกินน้ำหวานของมด *Armigeres subalbatus* ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาความชอบของมด *Armigeres subalbatus* ในการกินน้ำหวาน และผลต่อการวางไข่ โดยศึกษาความชอบของมดระหว่างน้ำหวานระดับความเข้มข้นต่าง ๆ ระหว่างกลิ่นผลไม้สังเคราะห์บางชนิดในน้ำหวานความเข้มข้นที่มดชอบมากที่สุดจากการทดลอง และระหว่างกลิ่นผลไม้สังเคราะห์ชนิดที่มดชอบมากที่สุดจากการทดลองกับผลไม้ชนิดนั้น พร้อมทั้งเปรียบเทียบอัตราการวางไข่ การฟักตัวของไข่ การเจริญเติบโตของลูกน้ำระยะต่าง ๆ และตักแต้ การอยู่รอดจากไข่จนเป็นตัวเต็มวัย และอายุของมดตัวเต็มวัย ระหว่างมดที่เลี้ยงด้วยน้ำหวานความเข้มข้นและผลไม้ที่มันชอบมากที่สุดจากการทดลองในครั้งนี้ และแพนวิตามินช่วยรับ 5% ผลที่ได้จากการทดลองในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปประกอบการศึกษาทางด้านการแพทย์ สำนารณสุข ตลอดจนการควบคุมมดชนิดนี้ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย